

Sygn. akt I CSK 545/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

Protokolant Beata Rogalska

w sprawie z powództwa A. R., A. R. i K. R.
przeciwko S. S.A.
o odszkodowanie, zadośćuczynienie i rentę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2012 r.,
skarg kasacyjnych powodów A. R. i A. R. oraz strony pozwanej od wyroku Sądu
Apelacyjnego
z dnia 2 czerwca 2011 r.,

I. uchyla zaskarżony wyrok w:

- punkcie I (pierwszym) w podpunktach 3 (trzecim), 4 (czwartym), 5 (piątym), 6 (szóstym) oraz w 7 (siódmym) w części dotyczącej powoda A. R.

- punkcie II (drugim) oddalającym apelację

- punktach III (trzecim) i IV (czwartym)

i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego;

II. odrzuca skargę kasacyjną strony pozwanej w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w punkcie I (pierwszym) podpunkty 1 (pierwszy) i 2 (drugi).

Uzasadnienie

Sąd pierwszej instancji uwzględnił w części powództwo żony zmarłego M. R. – A. R., oraz jego rodziców – K. R. i A. R., zasądając na rzecz:

- powódki A. R. kwotę 100 tys. zł tytułem odszkodowania oraz rentę w wysokości 1000 zł miesięcznie,
- powódki K. R. kwotę 50 tys. zł tytułem odszkodowania oraz rentę w wysokości 200 zł miesięcznie,
- powoda A. R. kwotę 50 tys. zł tytułem odszkodowania oraz rentę w wysokości 200 zł miesięcznie,
- powodów K. i Adama R. kwotę 20.101,38 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu ich syna.

Uznał, że strona pozwana odpowiada za śmierć M. R. w trakcie jego pracy w zakładzie pozwanej Spółki, spowodowaną niezachowaniem przez pracodawcę wymogów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

W wyniku częściowego uwzględnienia apelacji powoda A. R. oraz apelacji strony pozwanej, Sąd Apelacyjny, wyrokiem reformatoryjnym zasądził na rzecz:

- powódki A. R. kwotę 45.000 zł tytułem odszkodowania,
- powódki K. R. kwotę 27.000 zł tytułem odszkodowania,
- powoda A. R. kwotę łączną 117.000 zł obejmującą kwotę 27.000 zł tytułem odszkodowania oraz kwotę 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia,
- powodów K. i A. R. kwotę 18.091,24 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty pogrzebu syna, oddalając powództwo w pozostałej części oraz oddalając obie apelacje w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji uznano za bezzasadne zarzuty strony pozwanej kwestionujące samą zasadę jej odpowiedzialności odszkodowawczej. Sąd Apelacyjny uznał, że skazanie prawomocnym wyrokiem karnym dyrektora Oddziału strony pozwanej powoduje, że osobą zobowiązaną do

naprawienia szkody jest strona pozwana, a nie jej dyrektor jako osoba fizyczna (art. 416 k.c.). Ustalenie tym wyrokiem karnym, że wózek widłowy nie był wyposażony w żadną z alternatywnych konstrukcji wymienionych obowiązującym przepisem prawa powoduje niedopuszczalność dowodzenia obecnie okoliczności przeciwnych tym ustaleniom, a to wobec związania wynikającego z mocy art. 11 k.p.c., stwierdził Sąd drugiej instancji.

Sąd Apelacyjny zarazem uznał, odmiennie niż Sąd I instancji, że reżim prawny odpowiedzialności strony pozwanej powinien być wywodzony z art. 435 § 1 k.c., co oznacza oparcie odpowiedzialności pozwanego na zasadzie ryzyka, a wspomniany wyrok karny w zasadzie uniemożliwia skuteczną ekskulpację pozwanego, bowiem z uwagi na treść wyroku karnego nie sposób byłoby dowieść wyłącznej winy poszkodowanego w spowodowaniu szkody.

Sąd odwoławczy zakwestionował jako błędne stanowisko Sądu I instancji, że związanie wynikające z art. 11 k.p.c. pozbawia pozwanego możliwości obrony z powołaniem się na przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody (art. 362 k.c.), a nadto stwierdził, że do wypadku doszło na skutek wielu przyczyn, spośród których zdecydowaną większość stanowiły jednak zaniedbania pozwanego, a zwłaszcza przyczyna zasadnicza – niedopełnienie obowiązku wyposażenia wózka widłowego w konstrukcję zabezpieczającą. Sąd ten stwierdził, że gdyby wypełniono ten obowiązek, to szkoda w ogóle nie powstałaby.

Z drugiej jednak strony, wśród przyczyn wypadku było naruszenie przez poszkodowanego przepisów i zasad ruchu wewnątrzzakładowego, polegające na poruszaniu się z nadmierną prędkością i niezachowaniu zasad szczególnej ostrożności, stwierdził Sąd Apelacyjny uznając zarazem, że gdyby poszkodowany zachował wymaganą szczególną staranność, to byłby w stanie uniknąć wywrócenia się wózka.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu drugiej instancji, zaistniały przesłanki do zastosowania art. 362 k.c. i określenia stopnia pomniejszenia należnych powodom odszkodowań na co najwyżej 10%. Sąd ten nie podzielił zarzutów strony pozwanej co do nieprzeprowadzenia dowodów zmierzających do wyjaśnienia wpływu jej zaniedbań w wyposażeniu wózka widłowego na jego stateczność.

Przesądając o uznaniu za usprawiedliwione co do zasady roszczeń odszkodowawczych powodów w świetle art. 446 § 3 k.c. z powodu znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej, Sąd Apelacyjny dopatrzył się jednak podstaw do obniżenia zasądzonych z tego tytułu kwot. W odniesieniu do powódki A. R. przyjął, że ta przesłanka ustawowa odnosić się może do perspektywy kilkuletniej, a nie rozciągniętej na całe życie, a w odniesieniu do pozostałych powodów (rodziców zmarłego) także do kilkuletniej tylko perspektywy wspólnego zamieszkiwania syna z rodzicami.

Sąd Apelacyjny nie dopatrzył się podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki A. R. o przyznanie renty z mocy art. 446 § 2 k.c., a to wobec braku po jej stronie stanu istotnego pogorszenia jej sytuacji materialnej (art. 60 § 2 k.r.i.o.), ponieważ w okolicznościach sprawy powódka nie mogłaby liczyć na alimenty od męża na mocy tego przepisu.

Brak podstaw do uwzględnienia roszczenia pozostałych powodów (rodziców zmarłego) o rentę uzasadnia brak po ich stronie niedostatku (art. 133 § 2 k.r.i.o.), ponieważ powód A. R. zachowuje zdolność do pracy zarobkowej, a powódka K. R. otrzymuje świadczenie emerytalne, co nie pozwala uznać aby w chwili śmierci ich syna istniały przesłanki aktualizujące jego obowiązek alimentacyjny wobec rodziców.

Sąd odwoławczy uznał zasadność roszczenia powodów na podstawie art. 446 § 1 k.c. o zwrot całości poniesionych kosztów pogrzebu syna, przy równoczesnym braku podstaw do uznania ich za rażąco zawyżone.

Zasadność roszczenia powoda A. R. dochodzonego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę uzasadnił sąd naruszeniem dobra osobistego powoda w postaci więzi rodzinnej, spowodowanym stratą jedyne go syna, co czyni krzywdę powoda bardzo dotkliwą.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyli powodowie A. R. i A. R. oraz strona pozwana.

Skarga kasacyjna powódki zaskarża wyrok w pkt I.5., tj. oddalającym powództwo o zapłatę odszkodowania w części obejmującej kwotę 55.000 zł oraz o zapłatę renty. Skarżąca zarzuca błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie

art. 446 § 2 k.c. poprzez błędne posłużenie się przesłanką art. 60 § 2 k.r.i.o., błędną wykładnię art. 446 § 3 k.c. oraz niewłaściwe zastosowanie art. 362 k.c. w sytuacji braku adekwatnego związku przyczynowego między niezachowaniem podwyższonej ostrożności przez pracownika a jego śmiercią.

Powód A. R. zaskarżył wyrok w punkcie I.5 i w pkt II, tj. w części oddalającej roszczenia o zapłatę kwoty 23.000 zł tytułem odszkodowania i kwoty 2010,14 zł tytułem zwrotu części kosztów pogrzebu oraz w części oddalającej jego apelację o zapłatę kwoty 110.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Skarżący ten zarzuca błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 448 k.c., niewłaściwe zastosowanie art. 362 k.c. oraz błędną wykładnię art. 446 § 3 k.c.

Z kolei skarga kasacyjna pozwanej Spółki zaskarża wyrok w pkt I 1-4 i 6-7 oraz w pkt II i III, zarzucając błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie art. 11 k.p.c., a w konsekwencji powyższego wadliwą subsumpcję art. 362 k.c. w zw. z art. 416 k.c. i art. 361 § 1 k.c. Nadto skarżąca zarzuca błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 435 k.c., art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Zarzuty mieszczące się w ramach drugiej podstawy kasacyjnej obejmują naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 286 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. wobec ujawnienia się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wewnętrznej sprzeczności.

Powódki A. R. i K. R. w odpowiedzi na skargę kasacyjną strony pozwanej wniosły o jej odrzucenie w części zaskarżającej wyrok w odniesieniu do obu powódek, a to z powodu nieosiągania progu wartości przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdej z powódek jako współuczestniczek formalnych.

Powód A. R. wniósł o oddalenie w całości skargi kasacyjnej pozwanej.

Z kolei strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 16 października 2011 r., nazwanym „Replika pozwanego...”, wniosła o nieuwzględnienie wniosku powódek o odrzucenie jej skargi kasacyjnej, zarzucając bezzasadność tego wniosku,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ponieważ najdalej idącą jest skarga kasacyjna pozwanej Spółki, a to dlatego, że kwestionuje pośrednio samą zasadę własnej odpowiedzialności cywilnej, przeto w pierwszej kolejności należało odnieść się do zgłoszonych w tej skardze zarzutów, ale tylko w części, w której skarga ta okazała się dopuszczalna.

Rację miały powódki zarzucając niedopuszczalność skargi kasacyjnej strony pozwanej w części zaskarżającej wyrok w punkcie I podpunkty 1 i 2, ponieważ wartość przedmiotu zaskarżenia, w odniesieniu do zawartych w nich rozstrzygnięć, jest niższa od minimalnego progu określającego dopuszczalność skargi kasacyjnej w art. 398² § 1 k.p.c. Z punktu widzenia dopuszczalności skargi kasacyjnej nie ma znaczenia okoliczność, że roszczenia powodów (żony i rodziców zmarłego) oparte są na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, i to nawet w sytuacji, w której podstawę faktyczną ich żądań stanowi to samo zdarzenie, a mianowicie śmierć męża i syna powodów. Takiej łączności wewnętrznej między współuczestnikami materialnymi nie podważa także okoliczność, że rodzaj i wysokość roszczeń każdego z powodów są zróżnicowane, w sytuacji gdy jedno i to samo zdarzenie jest podstawą faktyczną i prawną ich żądań.

Charakter współuczestnictwa po stronie powodowej nie przesądza jednak o dopuszczalności skargi kasacyjnej strony pozwanej w części zaskarżającej wyrok w pkt I podpunkty 1 i 2. Nawet bowiem przyjęcie, że pomiędzy powodami zachodzi współuczestnictwo materialne, o którym mowa w art. 72 § 1 pkt 1 *in fine* k.p.c. nie oznacza, że także na etapie postępowania kasacyjnego ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia następuje poprzez zsumowanie wartości uwzględnionych roszczeń wobec wszystkich powodów (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2011 r., IV CSK 377/11, niepubl.).

Z tych przyczyn orzeczono w pkt II sentencji na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. o odrzuceniu w części skargi kasacyjnej strony pozwanej, tj. w części zaskarżającej wyrok w punkcie I podpunkty 1 i 2, jako w tej części niedopuszczalnej z mocy art. 398² § 1 k.p.c.

Zasadnym okazał się natomiast zarzut kasacyjny strony pozwanej naruszenia art. 11 k.p.c. przez jego błędną interpretację i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd odwoławczy błędnie podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji, że wyrok Sądu karnego, skazujący dyrektora oddziału strony pozwanej, w sposób wiążący przesądził o przypisaniu stronie pozwanej odpowiedzialności za skutki śmiertelnego zdarzenia. Nie sposób zgodzić się z generalizującą oceną prawną Sądu odwoławczego, że było niedopuszczalnym dowodzenie przez stronę pozwaną okoliczności przeciwnych temu co wynika z ustaleń zawartych w prawomocnym wyroku skazującym dyrektora oddziału strony pozwanej (s. 17 uzasadnienia), a także ze stanowiskiem tego Sądu, że wyrok karny w zasadzie uniemożliwia skuteczną ekskulpację pozwanego i że z uwagi na treść wyroku karnego nie sposób byłoby dowieść, że szkoda nastąpiła w niniejszej sprawie z wyłącznej winy poszkodowanego (s. 18 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Zważyć bowiem należy, że strona pozwana będąca osobą prawną nie była osobą oskarżoną w postępowaniu karnym (prawomocnie skazany został dyrektor oddziału pozwanej Spółki, a więc nawet nie piastun organu tej osoby prawnej), a zatem znajduje do niej zastosowanie art. 11 zd. 2 k.p.c. Oznacza to, że pozwana może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające albo ograniczające jej odpowiedzialność cywilną, z wyjątkiem jedynie tych okoliczności, które stanowią przedmiot wiążących dla sądu cywilnego ustaleń wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa.

Jako przypadki odpowiedzialności cywilnej objętej zakresem zastosowania art. 11 zd. drugie k.p.c. wymienia się zwykle odpowiedzialność odszkodowawczą osoby nieoskarżonej w postępowaniu karnym, w którym zapadł prawomocny wyrok skazujący, za cudzy czyn.

W judykaturze jednoznacznie przesądzono, że przepis ten uniemożliwia obalenie w postępowaniu cywilnym ustaleń prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. Innymi słowy, zdanie drugie art. 11 k.p.c. wyraża tylko to, że osoba ponosząca odpowiedzialność cywilną za cudze czyny może, bez podważania ustaleń co do popełnienia przestępstwa zawartych w prawomocnym wyroku skazującym, bronić się wszelkimi zarzutami przysługującymi jej z mocy przepisów prawa cywilnego. Zakres związania sądu w postępowaniu cywilnym,

wynikający z art. 11 zd. pierwsze k.p.c. obejmuje ustalenia prawomocnego wyroku karnego, ale jedynie co do popełnienia przestępstwa i tylko w tym zakresie wyłączona jest możliwość obalania tych ustaleń przez osobę, która nie była oskarżoną (wyrok SN z dnia 5 marca 2009 r., II CSK 484/08, niepubl.). Zdanie drugie art. 11 k.p.c. nie uchyla oczywiście samej zasady związania określonej w art. 11 zd. pierwsze k.p.c., lecz daje tylko wyraz temu, że zasada związania ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa nie przesądza jeszcze sama przez się, w świetle przepisów prawa cywilnego, o istnieniu odpowiedzialności cywilnej osoby, która nie była oskarżona. Istota związania z art. 11 zd. pierwsze k.p.c. polega bowiem na wyłączeniu możliwości dokonywania w postępowaniu cywilnym odmiennych ustaleń, ale jedynie co do popełnienia przestępstwa, przeciwnych do tych, których dokonał sąd w prawomocnym wyroku skazującym. Omawiany przepis nie ogranicza natomiast dopuszczalności samodzielnego ustalenia przez sąd cywilny okoliczności zdarzenia, które nie są przedmiotem ustaleń prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, a które mogą mieć znaczenie dla powstania, ograniczenia albo wyłączenia odpowiedzialności cywilnej (por. wyrok SN z dnia 2 lutego 2012 r., II CSK 330/11, niepubl.).

Zasadność zarzutu strony pozwanej naruszenia art. 11 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie w następstwie uprzedniej błędnej interpretacji tego przepisu, przesądziła o uwzględnieniu skargi kasacyjnej strony pozwanej w części, w której była ona dopuszczalna. Nie sposób bowiem zaakceptować poglądu Sądu drugiej instancji, jakoby prawomocny wyrok skazujący wydany w postępowaniu karnym, w którym pozwana Spółka nie była oskarżoną, uniemożliwiał pozwanej skuteczne dowodzenie jakichkolwiek okoliczności ograniczających albo wyłączających jej odpowiedzialność cywilną. Odpowiedzialność cywilna pozwanej co do zasady jest na obecnym etapie sprawy kwestią otwartą i na tym etapie, tj. postępowania kasacyjnego, niemożliwą do stanowczego przesądzenia.

Wystąpienie lub brak przesłanek przesądzających o istnieniu, ograniczeniu lub wyłączeniu odpowiedzialności cywilnej pozwanej Spółki wymaga uprzednio stanowczego wskazania na przepis materialnoprawny mający w ocenie Sądu stanowić podstawę prawną odpowiedzialności cywilnej strony pozwanej.

Tymczasem w tej kwestii stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dalekie jest od jednoznaczności. Najpierw Sąd Apelacyjny skłania się do aprobaty stanowiska Sądu Okręgowego, przyjmującego odpowiedzialność pozwanej opartą na zasadzie winy, skoro powołuje się na art. 416 k.c. (s. 16 uzasadnienia) i błędnie utożsamia winę organu osoby prawnej z winą dyrektora oddziału tej osoby prawnej, bez uprzedniego ustalenia, czy dyrektor oddziału jest równocześnie piastunem któregośkolwiek z organów Spółki.

Następnie Sąd Apelacyjny stwierdza jednak, że reżim prawny, w oparciu o który odpowiada strona pozwana, powinien być wywodzony z art. 435 § 1 k.c., co oznacza oparcie odpowiedzialności pozwanej na zasadzie ryzyka, a co nie wyklucza zastosowania art. 362 k.c. (s. 18 uzasadnienia).

Brak stabilnego stanowiska Sądu odwoławczego w kwestii stanowczego przesądzenia materialnoprawnej podstawy odpowiedzialności cywilnej strony pozwanej ma oczywisty wpływ na brak możliwości oceny adekwatnych dla określonej podstawy odpowiedzialności cywilnej przesłanek, które mogą ograniczać albo wyłączać odpowiedzialność deliktową, czy to opartą na zasadzie winy, czy na zasadzie ryzyka. Możliwości ich dowodzenia przez pozwanego całkowicie nie wyłącza – jak to wcześniej wykazano – zastosowanie art. 11 k.p.c., przy przyjęciu prawidłowej interpretacji tego przepisu.

Jedną z przesłanek przesądzających o wystąpieniu stanu deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej, bez względu na zasadę, na której ją oparto (wina czy ryzyko), jest istnienie adekwatnego związku przyczynowego między szkodą a zdarzeniem. W tej kwestii zasadnie zarzucono w skardze kasacyjnej pozwanej naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w postaci wystąpienia sprzeczności w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia i to w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd Apelacyjny stwierdził najpierw, że gdyby pozwana wypełniła obowiązek wymaganego wyposażenia wózka widłowego, to bez względu na wszelkie inne zaniedbania szkoda w ogóle nie powstałaby. Bezpośrednio po tym stwierdzeniu Sąd ten wskazał na konkretne przejawy niezachowania przez M. R. zasad szczególnej ostrożności przy poruszaniu się wózkiem stwierdzając zarazem, że gdyby zachował on szczególną ostrożność, to byłby w stanie uniknąć

wywrócenia się wózka (s. 19 uzasadnienia), a zatem tragiczny skutek by nie nastąpił. Ta oczywista wewnętrzna sprzeczność w kwestii oceny adekwatność i przyczyny sprawczej wyrządzenia szkody powoduje, że trafny zarzut wadliwości uzasadnienia, jako sporządzonego z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c., uniemożliwia obecnie ocenę prawidłowości zastosowania art. 361 § 1 k.c., a zatem wydanie zaskarżonego orzeczenia ocenić należy jako co najmniej przedwczesne.

Natomiast nietrafne okazały się zarzuty pozwanej naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. ponieważ ich uzasadnienie opiera się na kwestionowaniu oceny dowodu, co z mocy art. 398³ § 3 k.p.c. nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej.

Ocena zarzutu pozwanej niewłaściwego zastosowania art. 435 k.c. nie jest obecnie możliwa do dokonania, a to wobec braku stanowczego przesądzenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czy Sąd Apelacyjny zastosował ten przepis, czy też przepis art. 416 k.c., jako materialnoprawną podstawę deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej. Bez względu jednak na przyjęcie określonej podstawy prawnej tej odpowiedzialności, pozwana nie jest pozbawiona możliwości wykazywania okoliczności ograniczających czy zwalniających ją od odpowiedzialności cywilnej, z wyłączeniem jedynie tych okoliczności, które są przedmiotem wiążących ustaleń co do popełnienia przestępstwa, zawartych w prawomocnym wyroku skazującym wydanym w postępowaniu karnym.

Ocena pozostałych zarzutów, tj. naruszenia art. 362 k.c. oraz art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. i art. 32 Konstytucji RP jest obecnie przedwczesna, ponieważ uprzednio niezbędne jest stanowcze przesądzenie o istnieniu ewentualnego obowiązku pozwanej naprawienia powodom szkody, opartego na konkretnej podstawie materialnoprawnej. Dopiero po ewentualnym przesądzeniu co do zasady odpowiedzialności pozwanej będzie zachodziła potrzeba oceny przyczynienia się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody, a także oceny właściwej materialnoprawnej podstawy dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie.

Z tych samych względów przedwczesna byłaby obecnie ocena zasadności zarzutów podniesionych w skargach kasacyjnych powódki A. R. i powoda A. Ro.,

ponieważ potrzeba dokonywania oceny naruszenia objętych zarzutami przepisów art. 362 k.c., art. 446 § 2 i § 3 k.c. i art. 448 k.c. zaktualizuje się dopiero po ewentualnym, pozytywnym przesądzeniu co do zasady istnienia odpowiedzialności cywilnej strony pozwanej, z jednoznacznym określeniem materialnoprawnej podstawy tej odpowiedzialności.

W tym stanie rzeczy orzeczono w pkt I sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.